

собствено репродуциращото се съдържание (историческо, социално, културно, професионално, функционално и т. н.).

Интересът на циганите към цирка би могъл да бъде, колкото и парадоксално да звучи, обяснен и с една прекалено (на пръв поглед) фриволна интерпретация на ingredientите на цирковия спектакъл, на отделните структурни направления в него, защото по принцип спектакълът включва в себе си акробатика, дресура, клоунада, илюзионизъм, еквилибристика, жонглиране, езда, музикални и танцови етюди и др. под. Имат ли някакъв друг, освен непосредствено зримия и слушан в момента на цирковото представление, семантичен „диференциал“, смислов оттенък тези ingredientи? Има ли някаква връзка между тъканта на цирковия спектакъл и органиката на ромската битност и съдба?

Мисля, че би могло да се намери някакъв парадоксално звучащ корелат, който да ни разкрие това орално дефиниране на циганските предпочитания към цирка: „...щото и те, цирковите артисти, са също като нас – циганите!“

Дресурата не само исторически, а за някои цигани дори и днес е основен поминък и средство за препитание. Но тя е близка и в един друг, много завоалиран ракурс, свързан с „дресирането“ на човешкото в тях, на циганското в тяхната душевност и битие. Исторически и социално ромите винаги са живели с предчувствието, че другите искат, без да се съобразяват с техните потребности и интереси, да ги „дресират“ съобразно собствените си ценностно-нормативни планове и функционални цели. Целия им сблъсък с нихилизма, остракизма, ригоризма и т. н. на окръжаващата ги социална среда (по историческия и съвременния им път на проява в отделни парцели на социалното пространство) те са възприемали като опит за подчиняване на други ценностно-нормативни еталони, за изкореняване на изконните им традиции и привички и т. н. Особено трагично са преживявали перманентните опити за подобна социална, етнокултурна, етнорелигиозна и др. под. „дресура“, независимо от обстоятелството дали са давали външен израз или не на това състояние в конкретните ситуации.

Акробатиката също е била част от тяхното битие, но в един преносен смисъл. Защото са им били необходими невероятни уме-